

BESLUT
2021-03-10

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 5 oktober 2020

Saken

Återkrav av studiemedel på grund av
minskad studietakt

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § tredje stycket studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om heltidsstudiemedel för att läsa 200 verksamhetspoäng under tiden den 3 augusti–den 9 oktober 2020.

CSN beviljade heltidsstudiemedel för vecka 32–41 år 2020.

CSN ändrade, den 5 oktober 2020, beviljningen till studiemedel för studier om 75 procent av heltid för vecka 32–41 år 2020. CSN beslutade samtidigt om återkrav av 2 420 kronor som betalats ut för nämnda veckor. Grunden för beslutet var att skolan meddelat att NN minskat sin studietakt.

NN överklagade beslutet och anförde bland annat följande. När hon ansökte om studiemedel så gjorde hon detta utifrån ett studieåtagande om 200 poäng, vecka 32–41 år 2020. Dessa uppgifter stämmer fortfarande och hon vill därför att beslutet ska ändras så att hon slipper återbetalningen.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet.

CSN lämnade därefter, på nämndens begäran, in ett yttrande och anförde i huvudsak följande. Av rapporterna från skolan framgår att NN har läst två kurser vid komvux under höstterminen 2020. En kurs under tiden den 1 juli–den 7 augusti 2020 som

omfattar 50 poäng och en kurs under tiden den 3 augusti–den 9 oktober 2020 som omfattar 200 poäng. NN har enbart ansökt om studiemedel för den senare kursen.

Beräkning av den studerandes studietakt ska som utgångspunkt göras genom att det fastställs en genomsnittlig studietakt för varje studieperiod (s.k. genomsnittsberäkning). En studieperiod vid komvux består som huvudregel av hela den period då kurser eller paket av kurser pågår utan uppehåll. Alla studier som skulle kunna ge rätt till studiemedel räknas med vid bedömningen av vad som är en studieperiod och ingår i beräkningen av den studerandes studietakt. Det gäller alltså även om den studerande inte ansökt om studiemedel för alla kurser som ingår i studieperioden. Undantag från principen om genomsnittsberäkning kan emellertid göras om den studerande begär det, förutsatt att det är möjligt att beräkna studietakten utifrån avgränsningsbara utbildningsavsnitt med olika studietakt, se 3 kap. 7 § CSNFS 2001:1. Det är enligt praxis möjligt att definiera klart avgränsningsbara utbildningsavsnitt även när det finns en mindre överlappning av studietiderna, såsom när en kurs slutar och en annan startar under samma kalendervecka.

I det aktuella ärendet bör NN, genom sitt överklagande, anses ha begärt att studietakten ska beräknas utifrån avgränsningsbara utbildningsavsnitt med olika studietakt. Det två kurser som NN har läst slutar och startar under samma kalendervecka. Mot bakgrund av gällande praxis bör beräkning av studietakten alltså kunna göras utifrån avgränsningsbara utbildningsavsnitt med olika studietakt. Att NN inte ansökt om studiemedel för båda kurserna bör inte ha någon inverkan på den bedömningen. NN kan alltså beviljas heltidsstudiemedel för vecka 32–41 år 2020.

Författningsbestämmelser

Av 3 kap. 5 § studiestödslagen (1999:1395) framgår följande. Studiemedel får lämnas för varje vecka då den studerande bedriver studier på minst halvtid. Studierna måste dock pågå under en sammanhängande tid om minst tre veckor. Studiemedel får lämnas bara för sådan del av studietid som omfattas av den kursplan eller motsvarande som gäller för utbildningen.

Av 5 kap. 1 § studiestödslagen framgår följande. Det som betalats ut för mycket ska krävas tillbaka, om någon genom oriktiga uppgifter eller genom att inte fullgöra sin uppgifts- och anmälningsskyldighet eller på något annat sätt har orsakat att studie- hjälp eller studiemedel lämnats felaktigt eller med för högt belopp. Detsamma gäller om någon på annat sätt fått studiestöd felaktigt eller med för högt belopp och insett eller borde ha insett detta. Om det finns synnerliga skäl, får ett krav på återbetalning helt eller delvis efterges.

Av 2 kap. 2 § förordningen (2011:1108) om vuxenutbildning framgår följande. Inom kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna beräknas 20 verksamhetspoäng för en veckas heltidsstudier eller för validering av kunskaper av motsvarande omfattning.

Av 3 kap. 6 § CSNFS 2001:1 framgår följande. För utbildningsformer där det inte är reglerat vad som är att anse som studier på hel respektive deltid ska läroanstalten meddela studietakten till CSN. För övriga utbildningar beräknas studietakten genom att studieomfattningen under en hel studieperiod ställs i relation till antalet veckor

under samma tidsperiod. Om studier bedrivs vid olika utbildningar samtidigt (parallella studier), görs motsvarande beräkning av studietakten genom att den sammanlagda studieomfattningen ställs i relation till den totala studieperiodens längd.

I 3 kap. 7 § CSNFS 2001:1 anges följande. Om studierna bedrivs med olika studietakt under skilda delar av en studieperiod, lämnas studiemedel utifrån den genomsnittliga studietakten. Studiemedel kan dock lämnas för olika studietakt under skilda delar av en studieperiod, om

1. den studerande begär det, och
2. det gäller klart avgränsningsbara utbildningsavsnitt med olika studietakt.

Överklagandenämndens bedömning

Överklagandenämnden konstaterar inledningsvis att NN sökte och beviljades heltidsstudiemedel för att läsa 200 poäng under tiden den 3 augusti–9 oktober 2020. Det har därefter framkommit att hon därtill har varit registrerad på en kurs om 50 poäng under tiden den 1 juli–den 7 augusti 2020.

I ärendet är således klarlagt att NN:s studieperiod omfattar tiden den 1 juli–9 oktober 2020. Det är vidare klarlagt att de kurser som ingår i studieperioden överlappar varandra och att det därmed är fråga om parallella studier. Huvudregeln är, mot den bakgrunden, att studietakten ska beräknas genom att den sammanlagda studieomfattningen ställs i relation till den totala studieperiodens längd. NN:s studieåtagande om 250 poäng under 15 veckor motsvarar 16 poäng per vecka, vilket grundar rätt till studiemedel för 75 procent av heltid.

Frågan i ärendet är emellertid om NN:s studieperiod kan anses omfatta klart avgränsningsbara utbildningsavsnitt med olika studietakt, på det sätt som anges i 3 kap. 7 § CSNFS 2001:1, och om hon därigenom kan beviljas heltidsstudiemedel för vecka 32–41 år 2020. Överklagandenämnden har i ett vägledande avgörande den 30 oktober 2011 (diarienummer 2011-3491) uttalat att olika utbildningsavsnitt inte kan anses vara klart avgränsningsbara när kurser överlappar varandra. Överklagandenämnden finner inte anledning att göra någon annan bedömning i det nu aktuella ärendet. NN har därför inte rätt till studiemedel för högre studietakt än vad CSN har beslutat den 5 oktober 2020.

Överklagandenämnden finner även att NN, genom att inte fullgöra sin uppgifts- och anmälningsskyldighet, har orsakat att studiemedel betalades ut med för högt belopp. Grund för återkrav finns därför. För att återkrav ska kunna efterges krävs att det finns synnerliga skäl, det vill säga ytterst speciella omständigheter. De omständigheter som NN har åberopat är, enligt nämndens mening, inte sådana att det finns synnerliga skäl för eftergift. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Schött

Stefan Öberg

Beslutet har fattats av Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Schött, myndighetschef, Anita Enocksson, Hans Eklund, Sebastian Hasselström, Jessica Levin, Helena Söderberg och Christer Bergqvist

Föredragande: Stefan Öberg

Kopia till CSN